

Ijzeren rails met de roestbruine kleur van oud bloed kruisen de asfaltweg vol scheuren die dieper het Lowcountry in voert. Als ik het spoor oversteek, komt de gedachte bij me op dat de Georgia Prison For Women zich in een slechte buurt bevindt; misschien moet ik dat opvatten als een waarschuwing en teruggaan. Het is donderdag 30 juni en nog geen vier uur in de middag. Ik kan de laatste vlucht naar Boston nog halen, maar ik weet dat ik het niet zal proberen.

De kuststrook van Georgia bestaat hier uit een somber gebied met donkere bossen vol draperieën van Spaans mos en door kronkelige krekens doorsneden schorren, die overgaan in grasvlakten, badend in het licht. Kleine zilvereigers en grote blauwe reigers vliegen laag en met slepende poten over het brakke water, en dan word ik weer ingesloten door bomen aan weerszijden van de smalle weg vol teerstrepen waarop ik me bevind. De kronkelende kudzu wurgt met zijn ranken het kreupelhout en bekleedt de bomen met donkere, schubbig bladeren, en uit de moerassen rijzen enorme cipressen op met dikke, knobbelige knieën, als wadende prehistorische wezens op rooftocht. Ik heb nog geen alligator of slang gezien, maar ik weet zeker dat ze er zijn en dat mijn brullende, ronkende, knallende witte gevaarte niet onopgemerkt is gebleven.

Ik begrijp niet waarom ze me deze rammelkast hebben gegeven. Hij slingert over de weg en stinkt naar fastfood en sigaretten, met op de achtergrond vaag de geur van rottende vis. Dit is niet wat Bryce, mijn administrateur, voor me moest reserveren, namelijk een veilige, betrouwbare, middenklasse sedan, bij voorkeur een Volvo of een Camry met airbags aan de voor- en zijkant

en gps. Toen ik op het vliegveld opgewacht bleek te worden door een jongeman met een witte bestelbus zonder airco of zelfs maar een wegenkaart, zei ik dat er een vergissing in het spel was. Ik had per ongeluk het voertuig van een ander gekregen. Hij liet zien dat mijn naam, Kate Scarpetta, op het contract stond en ik zei dat mijn voornaam Kay is, niet Kate, en dat het me niet kon schelen wiens naam erop stond. Ik had geen bestelbus gereserveerd. Het speelt Lowcountry Concierge Connection zeer, zei de gebruinde jongeman, die gekleed was in een mouwloos shirt, een korte camouflagebroek en bootschoenen. Hij wist niet wat er gebeurd kon zijn. Duidelijk een fout in de computer. Hij zou me met liefde een andere auto bezorgen, maar dat werd dan wel veel later op de dag, of misschien wel morgen.

Tot dusver gaat niets zoals ik het gepland heb en ik hoor mijn man Benton al zeggen dat hij het me had voorspeld. Ik zie nog voor me hoe hij gisteravond tegen het travertin aanrecht leunde, lang en slank, met dik zilverkleurig haar en een scherp, knap gezicht dat me somber aankeek terwijl we weer ruziemaakten over mijn voornemen hiernaartoe te gaan. Pas nu is mijn hoofdpijn helemaal weggetrokken. Ik weet niet waarom ik tegen beter weten in nog steeds denk dat een halve fles wijn een eind kan maken aan een ruzie. Het was een heel lekkere *pinot grigio* voor z'n geld, licht en zuiver met een lichte appelsmaak.

De lucht die door de open raampjes naar binnen komt, is zwaar en warm en ik vang de doordringende, zwavelachtige geur op van rottende vegetatie, zoutmoerassen en modder. De bestelwagen houdt soms in en schiet dan opeens naar voren door een bocht vol schaduwvlekken, waar kalkoengieren iets doods verslinden. De grote, lelijke vogels met hun gerafelde vlerken en kale koppen stijgen met langzame, trage vleugelslagen op als ik de verstijfde pels van een wasbeer ontwijk en de scherpe stank van verrotting opsnuif die ik zo goed ken. Het maakt niet uit of het om een dier of een mens gaat. Ik herken de dood op afstand en als ik zou uitstappen om de wasbeer nader te bekijken, zou ik waarschijnlijk de exacte oorzaak en het tijdstip van zijn dood kunnen bepalen en mogelijk kunnen reconstrueren hoe hij gestorven is en waardoor.

De meeste mensen noemen me een lijkschouwer, sommigen

hebben door dat ik patholoog-anatoom ben, en heel af en toe word ik aangezien voor een politiedokter. Maar om precies te zijn, ben ik een dokter die gespecialiseerd is in pathologie, en in het bijzonder in de forensische pathologie en 3D-radiologie of het gebruik van CT-scans om een lijk inwendig te bekijken voor ik het mes erin zet. Ik ben jurist en kolonel van de bijzondere reserve van de luchtmacht, waardoor ik banden heb met het ministerie van Defensie, dat me vorig jaar heeft aangesteld als hoofd van het Cambridge Forensic Center, dat is opgezet in samenwerking met de Commonwealth of Massachusetts, het Massachusetts Institute of Technology (MIT) en Harvard.

Of het nu om een ziekte, vergif, een medische fout, de straffe Gods, een handwapen of een zelfgemaakte bom gaat, met mijn expertise kan ik vaststellen om welke reden iemand ergens aan sterft, of waarom juist niet. Alles wat ik doe moet juridisch goed onderbouwd zijn. Er wordt van me verwacht dat ik waar nodig de Amerikaanse regering bijsta. Ik leg eden af en getuig terwijl ik onder ede sta, en dat alles betekent dat ik in wezen geen recht heb op een normaal leven. Ik moet te allen tijde objectief en klinisch blijven. Ik mag nooit een persoonlijke mening hebben of emotioneel reageren op welke zaak dan ook, al zijn de omstandigheden nog zo gruwelijk of wreed. Ook als ik zelf geraakt word door het geweld, zoals bij de poging me te vermoorden van vier maanden geleden, moet ik daar zo onberoerd onder blijven als een ijzeren stang of een rotsblok. Ik moet vastberaden, rustig en koel zijn.

‘Je krijgt toch geen last van posttraumatische stress, hè?’ vroeg generaal John Briggs, die de leiding heeft over de lijkschouwers van het leger, nadat ik op 10 februari bijna was vermoord in mijn eigen garage. ‘Zulke dingen gebeuren, Kay. Er lopen massa’s gekken rond op de wereld.’

‘Ja, John. Zulke dingen gebeuren. Het is niet de eerste keer en het zal ook wel niet de laatste zijn.’ Ik deed alsof het prima met me ging en ik er geen moment wakker van had gelegen, hoewel ik heel goed wist dat mijn gevoel iets anders zei. Ik wil zo veel mogelijk te weten zien te komen over wat er verkeerd is gegaan in het leven van Jack Fielding en ik wil dat Dawn Kincaid de zwaarst mogelijke straf krijgt. Een gevangenschap zonder ooit nog kans te maken op voorwaardelijke vrijlating.

Ik kijk op mijn horloge zonder mijn handen van het stuur van deze verdorde bestelbus met zijn grillen en kuren te nemen. Misschien moet ik teruggaan. De laatste vlucht naar Boston gaat over nog geen twee uur. Ik zou hem kunnen halen, maar ik weet dat ik niet in dat vliegtuig zal zitten. Ik zit hieraan vast, hoe het ook afloopt, alsof ik op de automatische piloot ben overgeschaald – misschien wel een roekeloze en mogelijk een wraakzuchtige piloot. Ik weet dat ik boos ben. Zoals mijn man, die forensisch psycholoog is bij de FBI, gisteravond zei toen ik het avondeten klaarmaakte in ons historische huis in Cambridge, Massachusetts, dat is gebouwd door een bekende transcendentale filosoof: ‘Er wordt een spelletje met je gespeeld, Kay. Ik weet niet door wie, maar het ergste is nog dat je er zelf aan meedoet. Wat jij ziet als je wens om proactief en behulpzaam te zijn, is in wezen je behoefte om je schuldgevoelens te sussen.’

‘Het komt niet door mij dat Jack dood is,’ zei ik.

‘Je hebt je altijd schuldig gevoeld over hem. Je voelt je vaak schuldig over dingen waar je niets aan kunt doen.’

‘Aha. Dus als ik denk dat ik iets nuttigs kan doen, mag ik daar nooit op vertrouwen.’ Ik knipte met een chirurgische schaar de schalen van de gekookte jumbogarnalen. ‘Als ik denk dat ik nuttige informatie kan verkrijgen en kan zorgen dat er recht geschiedt door een risico te nemen, komt dat eigenlijk doordat ik me schuldig voel.’

‘Je denkt dat het jouw verantwoordelijkheid is om dingen goed te maken. Of te voorkomen. Dat heb je altijd gedacht. Al in de tijd dat je als klein meisje voor je zieke vader zorgde.’

‘Ik kan nu in ieder geval niets meer voorkomen.’ Ik gooide de schalen bij het afval en strooide zout in een roestvrijstalen pan vol water op de inductieplaat van keramisch glas die het middelpunt is van mijn keuken. ‘Ik heb niet kunnen voorkomen dat Jack als jongen misbruikt werd. En ik heb niet kunnen voorkomen dat hij zijn leven vergooid. En nu is hij vermoord, en daar heb ik ook geen stokje voor gestoken.’ Ik pakte een koksmes. ‘Om eerlijk te zijn, heb ik amper kunnen voorkomen dat ik zelf het loodje legde.’ Ik sneed uien en knoflook en het dunne, stalen lemmet ratelde tegen het antibacteriële polypropyleen. ‘Het is puur geluk dat ik er nog ben.’

‘Je zou je helemaal niet in de buurt van Savannah moeten wagen,’ zei Benton, en ik zei dat ik moest gaan en vroeg hem alsjeblieft de wijn open te trekken en voor ons allebei een glas in te schenken, en we dronken en ruzieden. We prikten afwezig in het eten. *Mangia bene, vivi felice* – oftewel ‘eet goed en leef gelukkig’ – is altijd mijn motto bij het koken, maar nu waren we geen van beiden gelukkig. En dat kwam allemaal door haar.

Het leven is een hel geweest voor Kathleen Lawler. Op dit moment zit ze een straf van twintig jaar uit omdat ze iemand heeft doodgereden terwijl ze dronken achter het stuur zat en ze heeft sinds de jaren zeventig, toen ze veroordeeld werd wegens seksueel misbruik van een jongen die later mijn adjunct is geworden, langer in de gevangenis gezeten dan ze vrij is geweest. Nu is Jack Fielding dood, in het hoofd geschoten door hun liefdesbaby, zoals Dawn Kincaid in de media genoemd wordt. Ze is na haar geboorte ter adoptie aangeboden, terwijl haar moeder in de gevangenis zat vanwege de dingen die ze had gedaan om haar te krijgen. Het is een heel lang verhaal. Ik merk dat ik dat tegenwoordig vaak zeg, en als ik iets heb geleerd in dit leven, is dat het ene tot het andere kan en zal leiden. Kathleen Lawlers noodlottige geschiedenis is het volmaakte voorbeeld van wat wetenschappers bedoelen als ze zeggen dat de vleugelslag van een vlieder elders op de planeet een orkaan veroorzaakt.

Terwijl ik de luidruchtige, schokkende bestelbus door een overwoekerd moerasgebied stuur dat er in de tijd van de dinosaurussen waarschijnlijk niet veel anders heeft uitgezien, vraag ik me af welke vleugelslag van een vlinder, welke minieme verstoring in een luchtvlaag verantwoordelijk is voor Kathleen Lawler en de puinhoop die ze heeft veroorzaakt. Ik stel me haar voor in een cel van twee bij tweeënhalve meter met een glanzend stalen toilet, een grijs metalen bed en een smal raampje met tralies ervoor, dat uitzicht biedt over een binnenplaatsje met ruw gras, betonnen tafels en banken en verplaatsbare toiletten. Ik weet hoeveel setjes kleren ze heeft, geen kleren uit de ‘vrije wereld’, zoals ze heeft uitgelegd in e-mails die ik niet beantwoord, maar gevangenis kleren, broeken en shirts, van elk twee stuks. Ze heeft elk boek in de gevangenisbibliotheek al minstens vijf keer gelezen en ze is een getalenteerd schrijfster, zoals ze me heeft

laten weten. Een paar maanden geleden heeft ze me een gedicht gestuurd dat ze over Jack had geschreven.

*het lot
hij werd als lucht en ik als aarde teruggezonden
en het duurde even voor we elkaar vonden
(er was niets mis mee, in werkelijkheid
niet meer dan een stomme formaliteit
van geen belang, vonden wij beiden
regeltjes die ons niets zeiden).
vingers, tenen van vuur.
koud, koud staal.
de oven gaapt
het gas staat aan –
verwelkomend als het licht van een motel.*

Ik heb het gedicht talloze malen gelezen, het woord voor woord bestudeerd, zoekend naar een verborgen boodschap. Aanvankelijk was ik bang dat de onheilspellende verwijzing naar een oven en het gas dat aanstaat erop kon wijzen dat Kathleen Lawler zelfmoordneigingen heeft. Misschien is het idee om dood te gaan haar net zo welkom als een gastvrij motel, offerde ik, maar Benton antwoordde dat het gedicht laat zien hoe psychopathisch en gestoord ze is. Ze is ervan overtuigd dat ze niets verkeerd heeft gedaan. Seks met een twaalfjarige jongen op de zorgboerderij voor probleemkinderen waar ze werkte als therapeute was iets moois, iets wat voortkwam uit een zuivere en volmaakte liefde. Het was het lot. Het was hun bestemming. Dat is haar verwrongen visie erop, zei Benton.

Twee weken geleden kwam er abrupt een eind aan haar e-mails en belde mijn advocaat met een verzoek. Kathleen Lawler wil met me praten over Jack Fielding, de beschermeling die ik in de begintijd van mijn carrière heb opgeleid en met wie ik in de daaropvolgende twintig jaar af en toe gewerkt heb. Ik stemde ermee in naar de vrouwengevangenis in Georgia te komen, maar alleen als vriendin. Niet als dokter Kay Scarpetta. Niet als de directeur van het Cambridge Forensic Center, de lijkschouwer van

het leger, de forensische expert of als welke andere expert dan ook. Vandaag ben ik Kay, en het enige wat Kay en Kathleen gemeen hebben, is Jack. Wat we ook tegen elkaar zeggen, ik ben geen geheimhouding verschuldigd en er zullen geen advocaten en ook geen cipiers of ander gevangenispersoneel bij aanwezig zijn.

Er komt meer licht en het pijnbomenbos wordt dunner en maakt dan plaats voor een sombere open plek. Het lijkt alsof ik op een industriegebied uitkom, en overal hangen groene metalen bordjes met de waarschuwing dat de weg waar ik op rijd even verderop ophoudt en dat ik me op verboden gebied ga begeven. Iedereen die geen toestemming heeft om hier te zijn, moet meteen omdraaien. Ik rijd langs een autosloperij met hoge stapels verwrongen en gedeukte vrachtwagens en personenauto's en dan langs een kwekerij met kassen en grote potten siergras, bamboe en palmen. Recht voor me bevindt zich een groot grasveld met nette perkjes petunia's en afrikaantjes, die de letters GPFW vormen, alsof ik bij een stadspark of een golfbaan ben aangekomen. Het rood stenen administratiegebouw met zijn witte zuilen past totaal niet bij de betonnen afdelingen met hun blauw metalen daken, die worden omringd door hoge hekken. De dubbele spiralen vlijmscherp prikkeldraad glanzen en glinsteren in de zon als het lemmet van een scalpel.

De Georgia Prison For Women staat model voor een heleboel gevangenis, heb ik na zorgvuldig onderzoek ontdekt. De vrouwengevangenis wordt beschouwd als een hoogstaand staaltje van verlichte en humane re-integratie van vrouwelijke criminelen, van wie er een heleboel tijdens hun gevangenschap worden opgeleid tot loodgieter, elektricien, schoonheidsspecialist, houtbewerker, monteur, dakdekker, hovenier, kok of cateraar. De gedetineerden onderhouden de gebouwen en het terrein. Ze koken, werken in de bibliotheek en in de schoonheidssalon, assisteren in de kliniek, geven hun eigen tijdschrift uit en er wordt van hen verwacht dat ze op zijn minst de middelbare school afmaken terwijl ze achter de tralies zitten. Iedereen hier werkt voor de kost en krijgt volop kansen, behalve degenen die zijn ondergebracht in Bravo Pod. Dat is de extra beveiligde afdeling waar Kathleen Lawler twee weken geleden naartoe is verhuisd, onge-

veer op het moment dat ze opeens ophield me te mailen.

Ik zet de auto op een bezoekersplek, kijk op mijn iPhone of er geen dringende berichten zijn die ik moet afhandelen en hoop op iets van Benton, wat er inderdaad is. *Loeiheet waar jij bent en storm op komst. Wees voorzichtig en laat me weten hoe het gegaan is. Ik houd van je*, schrijft mijn nuchtere, praktische man, die onveranderlijk het weerbericht of andere nuttige informatie doorgeeft als hij aan me denkt. Ik houd ook van hem, alles gaat prima en ik bel hem over een paar uur, schrijf ik terug. Onder-tussen zie ik een aantal mannen in pakken en met stropdassen om uit het administratiegebouw komen, vergezeld door een cipier. De mannen zien eruit als advocaten en zijn waarschijnlijk medewerkers van de gevangenis, en ik wacht tot ze weggereden worden in een gewone burgerauto, terwijl ik me afvraag wie ze zijn en wat ze hier kwamen doen. Ik stop mijn telefoon in mijn schoudertas, verberg hem onder de stoel en neem niets anders mee dan mijn rijbewijs, een blanco envelop en de sleutels van het busje.

De zomerzon drukt op me als een zware, warme hand en in het zuidwesten komen dikke wolken opzetten. Ik ruik lavendel en schijnels als ik over het betonnen pad tussen de bloeiende struiken en nette bloemperken door loop, terwijl onzichtbare ogen toekijken van achter de smalle raampjes rond het terrein. De bewoners hebben niets beters te doen dan naar buiten te starren, naar een wereld waarvan ze niet langer deel kunnen uitmaken, en nog slimmer dan de CIA informatie te vergaren. Ik voel dat hun collectieve bewustzijn mijn lawaaiige witte bestelbus met het nummerbord uit South Carolina opneemt en ook wat voor kleren ik aanheb, niet mijn gebruikelijke, zakelijke pak of de gemakkelijke kleren voor als ik op onderzoek uit ben, maar een kakibroek, een blauw met wit gestreept katoenen shirt dat ik in mijn broek heb gestopt en geweven instappers met een bij-passende riem. Ik heb geen sieraden om, behalve een titanium horloge met een zwarte rubberen band en mijn trouwring. Ik wil het niet te eenvoudig maken om te bepalen wat mijn economische status is, of wie of wat ik ben, al past het busje niet bij het image dat ik voor vandaag in mijn hoofd had.

Het was mijn bedoeling om eruit te zien als een blonde vrouw

van middelbare leeftijd met een nonchalant kapsel, die niets bijzonder belangwekkends of interessants doet in het leven. Maar ja, die verdomde bestelbus! Een gehavend, schokkerig wit monster met donkere, bijna zwarte ramen, alsof ik voor een bouwbedrijf werk of dingen kom afleveren, of misschien naar de gevangenis ben gekomen om een gedetineerde te vervoeren, levend of dood. Dat is de gedachte die bij me opkomt als ik de vrouwen voel kijken. De meesten zal ik nooit ontmoeten, hoewel ik van een paar van hen de namen ken omdat hun beruchte zaken in het nieuws zijn geweest en hun afschuwelijke daden zijn besproken tijdens professionele bijeenkomsten. Ik kijk expres niet om me heen en laat niet merken dat ik me ervan bewust ben dat er mensen naar me kijken, maar ik vraag me af welk donker raampje dat van haar is.

Wat moet dit een emotioneel gebeuren zijn voor Kathleen Lawler. Ik vermoed dat ze de laatste tijd aan weinig andere dingen kan denken. Voor mensen als zij ben ik de laatste band met degenen die ze zijn kwijtgeraakt of die ze hebben vermoord. Ik ben een surrogaat voor hun doden.

2

De directrice van de gevangenis heet Tara Grimm, en haar werk-kamer aan het uiteinde van een lange blauwe gang is geschilderd en ingericht door de gedetineerden die ze onder haar hoede heeft.

Het bureau, de salontafel en de stoelen zijn gemaakt van honingkleurig gelakt eikenhout. De robuuste vorm ervan bevalt me wel, want mijn voorkeur gaat bijna altijd uit naar met de hand gemaakte spullen, hoe rustiek ook. Klimplanten met hartvormige, bontgeschakeerde bladeren puilen uit bloembakken voor de ramen en kruipen over zelfgemaakte boekenkasten. Ze zijn als slingers over de zijkanten gedrapeerd en buitelen in een warrige massa over de randen van hangmanden heen. Als ik iets over haar groene vingers zeg, vertelt Tara Grimm met een beheerste, melodieuze stem dat de gedetineerden haar kamerplanten ver-

zorgen. Ze weet niet hoe de ‘kruipers’ heten, zoals ze ze noemt, maar ze denkt dat het filodendrons zouden kunnen zijn.

‘*Epipremnum pinnatum.*’ Ik raak een gemarmerd, geel-groen blad aan. ‘Beter bekend als *Scindapsus.*’

‘Ze blijven maar groeien, en ik wil niet dat ze afgeknipt worden.’ Ze staat bij de boekenkast achter haar bureau, waarin ze het boek *The Economics of Recidivism* terugzet. ‘Ze zijn begonnen als stekjes in een glas water, en ik gebruik ze als een belangrijke levensles die al deze vrouwen bewust negeerden op het pad dat naar hun problemen leidde. Pas op met wat je laat ontkiemen, anders heb je op een dag niets anders meer.’ Ze zet nog een boek terug, *The Art of Manipulation.* ‘Ach, ik weet het niet.’ Haar blik dwaalt over de klimplanten, die als guirlandes door de kamer hangen. ‘Misschien wordt het hier wel een beetje vol.’

Ik kom tot de conclusie dat ze tussen de veertig en vijftig moet zijn. Ze is lang en slank en lijkt hier helemaal niet thuis te horen met haar gouden lassoketting en haar laag uitgesneden zwarte jurk, die tot halverwege haar kuit valt. Ze ziet eruit alsof ze vandaag extra zorg aan haar kleding heeft besteed, misschien wel voor de mannen die daarnet zijn vertrokken – wellicht hoog bezoek. Met haar donkere ogen, hoge jukbeenderen en lange, opgestoken zwarte haar ziet Tara Grimm er niet uit als een gevangenisdirectrice, en ik vraag me af of de ongerijmdheid haarzelf of anderen is overgegaan. In het boeddhisme is Tara een bevrijdende moeder. Je zou kunnen zeggen dat die omschrijving op deze Tara beslist niet van toepassing is, al is haar wereld nog zo grimmig.

Ze strijkt haar rok glad als ze achter haar bureau plaatsneemt, en ik ga op een rechte stoel tegenover haar zitten. ‘Ik wil vooral weten wat u aan Kathleen wilt laten zien,’ zegt ze, om uit te leggen waarom ik me bij haar moest melden. ‘U weet vast wel hoe dat bij gevangenisbezoeken gaat.’

‘Het komt niet vaak voor dat ik gedetineerden bezoek,’ zeg ik. ‘Tenzij ze in de ziekenboeg liggen, of nog erger.’ Ik bedoel dat ik pas kom als gedetineerden dood zijn of een forensisch geneeskundig onderzoek moeten ondergaan.

‘Als u meegebrachte rapporten of andere documenten met haar wilt doornemen, moeten ze door mij worden goedgekeurd,’